

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ศึกษา ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.6 มีช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.9 การศึกษา อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 30.5 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 26.8 เป็นผู้ที่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 64.7 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 66.8

ลักษณะทางด้านอาชีพและเศรษฐกิจ ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 50.7 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 4,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.3 และมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 4,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.6 ส่วนลักษณะที่พักอาศัย ส่วนใหญ่มีบ้านของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 76.8 ซึ่งมีระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล 1-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.9

2. ประเภทมูลฝอยในครัวเรือนในเขตเทศบาล พบว่าในแต่ละวัน ประเภทมูลฝอยในครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองพะเยา ส่วนใหญ่เป็นพวกพลาสติก โฟม หรือพลาสติกในรูปอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 68.9 รองลงมา เป็นพวกเศษกระดาษ หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 53.9 เศษอาหาร พืชผัก ผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 50.8

ปริมาณมูลฝอยจากครัวเรือนเขตเทศบาลเมืองพะเยา พบว่าในแต่ละวัน ครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองพะเยามีปริมาณมูลฝอยให้ทางเทศบาลจัดเก็บต่ำกว่า 10 กิโลกรัมต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 95.3 มีค่าเฉลี่ย 4.01 กิโลกรัม

3. จากการศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดการมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในฐานะที่เป็นผู้หนึ่งก่อให้เกิดขยะมูลฝอยขึ้น ฉะนั้นจึงต้องมีส่วนร่วมในการที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดการมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลและกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 81.6 และไม่เห็นด้วยเพียงร้อยละ 9.7 ส่วนในเรื่องการปรับปรุงวิธีการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิมประชาชนย่อมที่จะมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดการมูลฝอยมากยิ่งขึ้น พบว่าเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 74.5 และไม่เห็นด้วย ร้อยละ 7.4 และเห็นด้วย

เมื่อมีการปรับอัตราค่าธรรมเนียมการจัดการมูลฝอยในอัตราใหม่ คิดเป็นร้อยละ 47.1 และไม่เห็นด้วย ร้อยละ 19.5

ข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดการมูลฝอย พบว่าเมื่อมีการเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการมูลฝอยในอัตราใหม่ ร้อยละ 53.3 เต็มใจที่จะจ่าย 1-15 บาทต่อเดือน ร้อยละ 43.3 เต็มใจที่จะจ่าย 16-30 บาทต่อเดือน ร้อยละ 3.7 เต็มใจที่จะจ่าย 31 บาทต่อเดือนขึ้นไป ซึ่งจะต้องพิจารณาในเรื่องของการเพิ่มค่าธรรมเนียมว่าจำเป็นมากน้อยเพียงใดและจะต้องศึกษารายละเอียดว่าควรพิจารณาเก็บเพิ่มเท่าใด โดยมองภาพจากปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้น และค่าใช้จ่ายในการจัดการ ส่วนในเรื่องของการจ่ายค่าธรรมเนียม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 93.2 ควรจ่ายเป็นรายเดือน แต่ถ้าจำเป็นต้องปรับค่าธรรมเนียมการเก็บและขนขยะเพิ่มจากเดิม ร้อยละ 75.3 ควรปรับเพิ่มขึ้น 10% และในแต่ละครั้งของการปรับเพิ่มค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยของทางเทศบาล ร้อยละ 34.5 ควรปรับเพิ่มในแต่ละครั้งใช้เวลา 4 ปีขึ้นไป นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังคิดว่าการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ของเทศบาลที่ต้องเข้ามารับผิดชอบในการจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยให้หมดไปจากเขตเทศบาลเมืองพะเยา

4. ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความล่าช้าในการดำเนินการด้านการจัดการขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 35.3 และไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 21.8 ส่วนในเรื่องของความสะอาด เรียบร้อย ในเขตเทศบาลเมืองพะเยานั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่าในบางพื้นที่ยังมีปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างและยังมีความสกปรกอยู่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่เทศบาลเข้าไปดูแลไม่ทั่วถึงคิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็น ร้อยละ 38.2 และไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 11.1 ส่วนในเรื่องของการมาเก็บขนขยะตรงตามเวลาของเจ้าหน้าที่เทศบาลนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า เจ้าหน้าที่เทศบาลมาเก็บขนขยะตรงตามเวลาทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 68.7 รองลงมา ไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 27.4 ไม่เห็นด้วย คิดเป็น ร้อยละ 3.9 ตามลำดับ และในการมาเก็บขนขยะมูลฝอยของเจ้าหน้าที่เทศบาลในแต่ละครั้ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยว่าเจ้าหน้าที่เทศบาลมาเก็บขนขยะมูลฝอยไม่หมด ทำให้มีขยะตกค้างอยู่เป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 47.6 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 31.1 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 21.3

การทดสอบสมมติฐาน

จากผลการศึกษาหาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและจัดการมูลฝอย และความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองพะเยา พบว่า

1. การศึกษา

จากตารางการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดการมูลฝอย (ตารางที่ 9) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอย (ตารางที่ 10) พบว่ามีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาขั้นปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 30.5 รองลงมาคือระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 26.8 กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาที่สูง อาจมีความตระหนัก และมองเห็นสถานการณ์ทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันว่ามีปัญหาอย่างไร และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร ดังนั้นจึงก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อการทำให้เกิดมูลฝอยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาดำกว่า จึงแสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันอาจส่งผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดการมูลฝอยที่แตกต่างกัน และยังมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอยที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชลธิชา ตั้งอัน (2524 : 112) เรื่อง ความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติของแม่บ้านในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ศึกษากรณีครัวเรือนริมคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร พบว่า แม่บ้านที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า จะมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยมากกว่า แม่บ้านที่มีระดับการศึกษาในระดับต่ำกว่า

ดังนั้น ผลการศึกษานี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า การศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยที่ต่างกัน และการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอยที่ต่างกัน

2. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง จำนวนสมาชิกในครัวเรือน กับความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองพะเยา พบว่า ความแตกต่างระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือน กับความคิด

เห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอยมีความสัมพันธ์ หรือมีอิทธิพลต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 10) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่าง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บ และขนมูลฝอย พบว่า ความแตกต่างระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บ และขนมูลฝอยมีความสัมพันธ์ หรือมีอิทธิพลต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 9) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กันในครัวเรือนที่เกิดจากธรรมชาติ ได้แก่ ความรัก ความใกล้ชิด มีอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดร่วมกัน มีการสื่อสาร มีการยอมรับในบทบาท ความคิดเห็น หรือการปฏิบัติ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่างๆ ในครัวเรือนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหามูลฝอยในครัวเรือน เป็นปัญหาหนึ่งที่ไม่ได้รับการแก้ไขอาจลุกลามไปเป็นปัญหาของสังคมส่วนร่วมได้ สมาชิกในครัวเรือนจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ร่วมปรึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาหารือกัน มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการ อันจะนำไปสู่การจัดการมูลฝอยที่ถูกต้องต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชลธิชา ตั้งอัน (2534 : 180) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติของแม่บ้านในการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล : ศึกษากรณีครัวเรือนริมคลองแสนแสบกรุงเทพมหานคร พบว่า แม่บ้านที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 10 คนขึ้นไป มีการปฏิบัติที่ถูกต้องมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และจากการทดสอบทางสถิติพบว่าแม่บ้านที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน มีความแตกต่างกันในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ดังนั้น ผลการศึกษาจึงสอดคล้องกับสมมติฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ว่า

- จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บ และขนมูลฝอยแตกต่างกัน
- จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บ และขนมูลฝอยแตกต่างกัน

3. อาชีพ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองพะเยา พบว่า ความแตกต่างระหว่าง อาชีพกับความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอยมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 10) สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่จัดเก็บส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว มีจำนวนร้อยละ 50.7 ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่ต้องมี

การพบปะผู้คนมากมาย ได้รับข้อมูลข่าวสาร และรับรู้ในเรื่องต่างๆ สูง ได้เห็นได้พูดคุยกับบุคคลต่างๆ มากมาย ซึ่งอาจจะทำให้ได้รับรู้ ได้ข้อมูลมากมาย ทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปในแต่ละด้านของความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอย ตามข้อมูลที่น่าเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิภาพีญู เจริญสกุล (2537) ได้ศึกษาพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นกลาง กรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่าระดับการศึกษารายได้ อาชีพ ลักษณะของที่อยู่อาศัย มีผลต่อพฤติกรรมในการจัดการปัญหามูลฝอยของประชาชน และการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการปัญหาขยะของกรุงเทพมหานคร

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอย พบว่า มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 9) สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีอาชีพค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว มีการก่อให้เกิดขยะมูลฝอยมากกว่าอาชีพอื่นๆ ทำให้มีความตระหนัก และเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดการมูลฝอย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ยุวดี นิรันดร์ตระกูล (2532: 100) ได้ทำการศึกษารื่อง “ ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการน้ำเสียเมืองพัทยา พบว่าบุคคลที่ประกอบอาชีพต่างกันมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการน้ำเสียต่างกัน และบริษัท เอ็นโวลท์ เทคโนโลยี จำกัด (2535:3) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการจัดการน้ำเสียชุมชนในเขตเทศบาลปทุมธานี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพลูกจ้างและข้าราชการมีส่วนร่วมกว่าผู้ประกอบการส่วนตัว

ดังนั้นผลการศึกษานี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าอาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอยและความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยที่แตกต่างกัน

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอย พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 9) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชลธิชา ตั้งอิน (2534:147) ได้ทำการศึกษารื่อง ความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติของแม่บ้านในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ศึกษากรณีครัวเรือนริมคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร พบว่า แม่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความรู้ ความเชื่อและการปฏิบัติในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลแตกต่างกัน

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดการจัดเก็บและขนมูลฝอย พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

(ตารางที่ 9) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบริษัท เอ็นไวร์เทค คอนซัลแต้นท์ จำกัด (2535: 3-15) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการจัดการน้ำเสียชุมชนในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี พบว่า ส่วนปัจจัยในด้านรายได้ พบว่า ผู้มีรายได้สูงและรายได้ปานกลางจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่รายได้ต่ำ จึงสามารถอภิปรายได้ว่า การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากผู้มีรายได้อยู่ในระดับปานกลาง คือ 4,000 - 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 40.3 รองลงมาผู้มีรายได้อยู่ในระดับสูง คือ 10,001 - 20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 29.2 ซึ่งกลุ่มรายได้ในช่วงนี้ อาจมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บ และขนมูลฝอยที่แตกต่างกันไป ส่วนในเรื่อง ของความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บและขนมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากอาชีพที่แตกต่างกัน เช่น ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง รับราชการ อื่นๆ อันเนื่องมาจากแต่ละอาชีพมีการก่อให้เกิดมูลฝอยที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของการทำงาน ส่งผลทำให้กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยมีความแตกต่างกันไป

ดังนั้น ผลการศึกษานี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอยและความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองพะเยาที่แตกต่างกัน

5. รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน กับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองพะเยา พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 9) สามารถอภิปรายได้ว่า ภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายจ่าย 4,000 - 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 42.6 รองลงมา มีรายจ่าย 10,001 - 20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 24.7 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในระดับปานกลาง และระดับสูง แต่รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนก็อยู่ในระดับปานกลางและสูงเช่นกัน ประกอบกับสภาวะทางเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทำให้การที่จะใช้จ่ายอะไรก็ต้องให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงอาจทำให้รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดเก็บ และขนมูลฝอยแตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับ สัตยชัย สุนติพันธ์วิหาร (2539:140-145) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อปัญหามลพิษทางน้ำจากชุมชน พบว่า ความแตกต่างระหว่าง เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย

ดังนั้น ผลการศึกษานี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองพะเยาที่แตกต่างกัน

6. ตัวแปรอื่นๆ

เพศ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความคิดเห็นของประชากรต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอยพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.023 ซึ่งน้อยกว่าค่า 0.2 ถือว่าไม่มีความสัมพันธ์หรือมีความแตกต่างกัน

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่าง เพศกับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดการมูลฝอย พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.023 ซึ่งน้อยกว่าค่า 0.2 ถือว่าไม่มีความสัมพันธ์ หรือมีความแตกต่างกัน สามารถอภิปรายได้ว่า ความคิดเห็นและความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยที่ไม่แตกต่างหรือสัมพันธ์กันนั้น อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับสูง จึงมีความเห็นและรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลเมืองพะเยาเหมือนกันและต้องการที่จะมีการแก้ไขถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในแนวทางเดียวกัน เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เหมาะสมและมีความยั่งยืนตลอดไป ทำให้มีความคิดเห็นและความเต็มใจออกมาที่ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรพงศ์ สุพรรณทัศน์ (2537 : 53) ในเรื่องของความคิดเห็นต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมว่าเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ว่าเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความรุนแรงของปัญหามากกว่าเพศชายโดยการมองในเรื่องเพศหญิงมีความรักธรรมชาติมากกว่าเพศชายซึ่งเพศทั้งสองจะมองถึงปัญหาที่แตกต่างกันในบางด้านทั้งด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและบริษัท เอ็นไวร์เทค คอนซัลแต้นท์ จำกัด (2535 : 3 -15) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการจัดการน้ำเสียชุมชนในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ พบว่าเพศชายและหญิงมีส่วนร่วมในความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยใกล้เคียงกัน

อายุ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอย พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.026 ซึ่งน้อยกว่าค่า 0.2 ถือว่าไม่มีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อกัน สามารถอภิปรายได้ว่ากลุ่มอายุที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างอาจอยู่ในกลุ่มวัยทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปีคิดเป็นร้อยละ 32.9 ซึ่งต้องหาเลี้ยงปาก

เลี้ยงท้องตนเองการมองถึงประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลเกี่ยวกับการจัดเก็บและขนมูลฝอยอาจไม่แตกต่างกันมากนักและอยู่ในช่วงทำงานมากกว่าจะคิดเรื่องอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมราวดี เหมาคม ในเรื่องความคิดเห็นของราษฎรรอบวนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับความเต็มใจที่จะจ่าย พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.059 ซึ่งน้อยกว่าค่า 0.2 ถือว่าไม่มีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 31 - 40 ปี ซึ่งอยู่ในวัยทำงานดังเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดการมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกันมากนักจึงไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริวิศ อยู่ตรีรักษ์ (2524 : 109) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินค่าสินค้าที่มีได้ผ่านตลาดเพื่ออนุรักษ์สวนลุมพินี พบว่าความเต็มใจที่จะจ่ายของประชาชน เพื่ออนุรักษ์สวนลุมพินีของแต่ละคนในระยะเวลา 1 ปี จากกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปจะมีอัตราความเต็มใจที่จะจ่ายสูงสุด รองลงมาคือบุคคลที่มีอายุช่วง 50 -59 ส่วนบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี จะมีอัตราความเต็มใจที่จะจ่ายน้อยที่สุด

สถานภาพ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรส กับ ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอย และ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการเก็บและขนมูลฝอย พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยกว่า 0.2 ถือว่าไม่มีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อกัน เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สมรสแล้วคิดเป็นร้อยละ 64.7 อาจจะอธิบายได้ว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างอยู่ในวัยทำงาน ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวจึงไม่มีเวลาในการสังเกตการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอย ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ อรรวรรณ เย็นใจ (2535 : 186) ได้ทำการศึกษาเรื่องความรู้และการปฏิบัติงานของประชาชน เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในครัวเรือนศึกษาเฉพาะกรณีคลอง โองอ่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด มีความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในครัวเรือนดีกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพสมรส

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลทั้งในส่วนของการสำรวจและการสอบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆแล้วช่วยให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางจากการศึกษา ดังต่อไปนี้

เทศบาลนครประจวบคีรีขันธ์ในเรื่อง การจัดการมูลฝอย ซึ่งแจ้งรายละเอียดในการจัดการ ให้ประชาชนได้ทราบในทุกขั้นตอน มีการรณรงค์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการรวบรวม มูลฝอย การแยกมูลฝอย การนำมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ และการกำจัดมูลฝอย โดยเฉพาะการกำจัด มูลฝอยประเภทเศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้ รวมทั้งควรมีการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม ทัศนคติ และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของการจัดการมูล ฝอย ผู้จัดเก็บมูลฝอย สถานที่ทิ้งมูลฝอย และสถานีขนถ่ายมูลฝอย เทศบาลควรให้ความสำคัญใน เรื่องนี้ให้มากกว่าเดิม เช่น ในการจัดการรถจัดเก็บมูลฝอย ควรให้มีความพอเพียงต่อจำนวนในการ เก็บขนมูลฝอย จำนวนมูลฝอย ผู้จัดเก็บมูลฝอย และควรให้มีจำนวนเพียงพอต่อสถานการณ์ใน ปัจจุบัน ส่วนสถานที่ทิ้งมูลฝอยและสถานีขนถ่ายมูลฝอย เทศบาลควรจะมองความสำคัญในเรื่องนี้ เป็นกรณีพิเศษ ต้องมีความโปร่งใส และควรให้ประชาชนได้รับทราบต่อการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น นั้น ๆ ส่วนในเรื่องของการจัดเก็บค่าธรรมเนียม เทศบาลควรให้ประชาชนได้รับทราบในส่วนที่ ประชาชนได้เสียค่าธรรมเนียม และให้มองความคิดเห็นของประชาชน ในสิทธิของตนเองที่ต้อง จ่ายค่าธรรมเนียมนั้น ๆ ทั้งเรื่องการออกเทศบัญญัติ การปฏิบัติตามเทศบัญญัติ รวมไปถึงการตรวจ สอบติดตามปัญหาขยะมูลฝอย และที่สำคัญ คือ เทศบัญญัติต้องทันต่อ สถานการณ์ปัจจุบันและ เหมาะสมต่อสภาพความเป็นจริง และการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการในเรื่องมูลฝอย ให้มากกว่าเดิมนั้นรวมทั้งให้ประชาชนได้มีการแสดงออกทั้งในด้านความคิดเห็น หรือความต้องการ ของประชาชนในการจัดการปัญหาขยะของตนเองให้มากกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัด การมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองพะเยาเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ หรือสังเกตได้ ควรใช้วิธีการในการ เก็บข้อมูลหลายวิธีประกอบกัน เช่น การสัมภาษณ์ หรือการสังเกต มาประกอบรวมกับการเก็บ ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด เนื่องจากในบางครั้ง กลุ่มตัวอย่างอาจจะไม่เข้าใจแบบสอบถาม หรือตอบแบบสอบถามตามกระแสตามค่านิยมของ ตนเองมากกว่า จะตอบแบบสอบถามตามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการมูลฝอยใน คราวเรือน ฉะนั้นการออกแบบสอบถามควรตั้งคำถามที่เข้าใจได้ง่าย และตรงประเด็น

2. ขยายขอบเขตการศึกษาในพื้นที่ที่มีแนวเขตติดต่อ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่แตกต่างกันออกไป ปัญหา ความสามารถ และหาข้อสรุปจากประชากรและหน่วยงาน ได้มากขึ้น อันจะนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมกันต่อไป

3. กลุ่มประชากรเป้าหมายที่ทำการศึกษา ควรแยกประเภทของประชาชนและผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น โดยแบ่งประเภทของประชาชนและผู้ประกอบการออกตามกิจกรรมในการดำรงชีวิต เช่น เป็นหัวหน้าครัวเรือน เป็นผู้พักอาศัย เป็นผู้ประกอบกิจการ โรงแรม ร้านอาหาร อยู่ในเขตและนอกเขต เนื่องจากลักษณะของครัวเรือน และการประกอบกิจการต่างกัน

4. ควรที่จะชี้แจงปัญหาเกี่ยวกับการเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการมูลฝอยของเทศบาล ลงในแบบสอบถามด้วย ว่ามีปัญหาอย่างไร แล้วทำไมถึงต้องเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการมูลฝอย เพื่อชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างได้รู้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของทางเทศบาลเมืองพะเยาในปัจจุบัน ได้ทราบ เพื่อกลุ่มตัวอย่างจะได้ตอบแบบสอบถามได้ตรงกับความเป็นจริง